

Jaarverslag

Schooljaar 2019 – 2020

**Commissie voor toelaatbaarheidsverklaringen
speciaal (basis)onderwijs / extra ondersteuning**

**Samenwerkingsverband passend
primair onderwijs Aan den IJssel (PO2818)**

Inhoud

1.	Inleiding met taakstelling, samenstelling en werkwijze van de commissie TLV	3
1.1	Taak van de commissie voor toelaatbaarheidsverklaringen speciaal (basis)onderwijs / extra ondersteuning (Commissie TLV)	3
1.2	Samenstelling en werkwijze van de commissie TLV:	3
1.3	Aantal bijeenkomsten van de commissie TLV en contacten met betrokkenen.	4
1.4	Werken met het programma Kindkans	5
2	Kwantitatieve gegevens van de aanvragen.....	6
2.1	Toelaatbaarheidsverklaringen voor SBO, SO en clusters 3 en 4:	7
2.2	Aanvragen extra ondersteuning van Herstart:.....	8
2.3	Overzicht aanvragen per school van het samenwerkingsverband:	8
3.	Kwalitatieve analyse van de gegevens.....	10
3.1	Analyse bij de taak van de commissie.....	10
3.2	Analyse bij het totaal aantal aanvragen	10
3.3	Analyse bij SBO aanvragen.....	12
3.4	Analyse bij SO-aanvragen	13
3.5	Analyse bij aanvragen uit MKD/SO en KDC	14
3.6	Analyse bij aanvragen voor Herstart.....	14
4.	Samenvatting.....	15
	Bijlage - Lijst met verklaring van gebruikte afkortingen	18

1. Inleiding met taakstelling, samenstelling en werkwijze van de commissie TLV

Het jaarverslag 2019 – 2020 van de commissie voor toelaatbaarheidsverklaringen speciaal (basis)onderwijs / extra ondersteuning van samenwerkingsverband Aan den IJssel is het zesde verslag sinds het in werking treden van de wet Passend Primair Onderwijs (PPO). In hoofdstuk 1 wordt kort de taak, samenstelling en werkwijze van de commissie aangegeven. In hoofdstuk 2 volgt een weergave van de kwantitatieve gegevens. In hoofdstuk 3 vindt de kwalitatieve analyse plaats uit waarnemingen van de commissie met aanbevelingen. De samenvatting vormt het laatste onderdeel in hoofdstuk 3. In de bijlage is een lijst van de betekenis van gebruikte afkortingen opgenomen.

1.1 Taak van de commissie voor toelaatbaarheidsverklaringen speciaal (basis)onderwijs / extra ondersteuning (Commissie TLV)

In het Reglement van het samenwerkingsverband voor de Commissie TLV wordt als taak aangegeven: het adviseren over aanvragen voor speciale basisscholen (SBO)- en speciale scholen (SO) met bekostigingscategorie 1-2-3 voor cluster 3 en 4 en voor extra ondersteuning van Herstart. Besluiten worden in de commissie genomen met inachtneming van de visie en het beleid van het SWV en het beschreven Toetsingskader voor toelaatbaarheid SBO en SO. De besluiten zijn een advies aan de directeur –bestuurder van het samenwerkingsverband. Besluiten worden naar de scholen teruggekoppeld middels het digitale programma Kindkans, zo nodig vergezeld van adviezen of opmerkingen. In artikel 11 van het Reglement wordt verder als taak van de commissie TLV aangegeven: jaarlijks voor 1 november een jaarverslag opstellen. De onderdelen genoemd in dit artikel vormen samen met aanvulling en vragen van de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband, de hoofdstukken van dit jaarverslag.

1.2 Samenstelling en werkwijze van de commissie TLV:

De commissie bestaat uit twee leden, waarvan een persoon de functie van voorzitter vervult:

- Mevrouw drs. M.W.J. van de Wiel-Krols (voorzitter), orthopedagoog/ onderwijkskundige (tot 2017 GZ- psycholoog).
- De heer drs. A.A.M. Renders (lid), orthopedagoog/onderwijkskundige/onderwijspsycholoog/ GZ- psycholoog.
- Mevrouw M.J. Garritsen (secretarieel medewerker).

De commissie werkt volgens de regels van het Huishoudelijk Reglement. Ook de procedures te volgen bij een bezwaar of een (voornemen van) negatief besluit zijn beschreven in dit Reglement.

De scholen van het Samenwerkingsverband passend primair onderwijs Aan den IJssel en de gelieerde SO-scholen kunnen een aanvraag indienen tot 10 werkdagen voor een vergadering van de commissie.

De jaarplanning van de vergaderingen is bekend bij de scholen en op de website van het samenwerkingsverband gepubliceerd. Evenals het Reglement, het Toetsingskader en het aanvraagformulier TLV. Het aanvraagformulier is opgenomen in de werkwijze met het programma Kindkans.

Uiteraard houdt de commissie ten aanzien van de duur van de verklaringen rekening met de wettelijke regels en gegevens bij de aanvragen als:

- leeftijd en kenmerken van de leerling;
- resultaten van de geboden extra onderwijsondersteuning;
- ervaringen en visie van de aanvragende school en de ouders in de geboden onderwijs-
ondersteuning;
- gegevens met adviezen uit verrichte (her-)onderzoeken of behandelingen;
- adviezen van betrokken externen: o.a. logopedisten, (jeugd- en revalidatie-)artsen,
jeugdpsychiaters en kindertherapeuten, CJG's en andere opvoeding-ondersteunende instanties.

1.3 Aantal bijeenkomsten van de commissie TLV en contacten met betrokkenen.

De commissie heeft in dit zesde jaar van passend primair onderwijs **9** keer vergaderd. Het aantal benodigde vergaderingen blijkt redelijk stabiel rond de 10 keer per jaar.

Daarnaast heeft de commissie voor de door scholen aangegeven urgente aanvragen 58 keer digitaal tussentijds vergaderd:

Jaar	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Aantal bijeenkomsten	39	49	35	68	70	58

- van de 58 digitale vergaderingen was **12** keer voor aanvragen extra ondersteuning voor de opvangvoorziening Herstart. Dit betreft meestal aanvragen bij een crisissituatie, soms met schorsing van een leerling. Via een traject van 16 weken Herstart wordt schoolverzuim (thuiszitten) zoveel mogelijk voorkomen. Middels observatie en onderzoek wordt advies verkregen over welk onderwijs verder passend lijkt.

De voorzitter van de commissie TLV neemt deel aan het overleg over inhoudelijke ontwikkelingen van de directeur-bestuurder met groepen uit het samenwerkingsverband en schoolbezoek. Het betreft de volgende overleggen:

- klankbordgroep en netwerk interne –begeleiders bijeenkomsten;
- de inzet van ambulante begeleiding met SO-expertise door Educé in de basisscholen;
- de projectplannen met voortgang en evaluatie van 2 SBO-scholen in het kader van verbrede toelating met arrangement mediërend leren en/of ZML-leerlijnen en in 1 SBO-school voor SO-cluster 4-achtig arrangement;
- het projectplan in het kader van Leerrecht voor een vorm van onderwijs voor kinderen in Kinderdagcentra (KDC);
- het projectplan "Kansen voor kinderen" met evaluatie van de voortgang, voor de basisscholen voor begeleiding van meer- en hoogbegaafde leerlingen door Onderwijs-Advies en Bureau Ponte;
- projectbijeenkomsten kwaliteitskader van het Krimpens Sociaal Team met hun relaties in jeugdzorg;
- bezoeken van enkele basisscholen en SO- en SBO-scholen op verzoek of bv na wisseling van directie;
- het projectplan Op weg naar inclusief onderwijs.

Ook in dit zesde verslagjaar heeft de voorzitter van de commissie veelvuldig overlegd met de directeur bestuurder van het samenwerkingsverband over, onder andere:

- stagnatie bij aanvragen voor SO- en SBO-scholen;
- vragen om advies van de directeur bestuurder bij het analyseren van gegevens van (verhuis-) leerlingen, aanvragen voor arrangementen boven de bekostiging van de TLV door SO-cl3 en 4 en hoogbegaafden met leerstoornis in BAO en de projectplannen;
- overleg over de inhoud van de bijeenkomsten van de klankbordgroep en het IB-netwerk;
- de inhoud van het regionale overleg van samenwerkingsverbanden;
- overleg met CJG's en leerplicht over aanvragen Herstart of thuiszitters en overleg over signalen in de aanvragen bij de commissie;
- ideevorming ten aanzien van inhoudelijke beleidsontwikkeling.

1.4 Werken met het programma Kindkans

Zowel voor de commissie als de scholen verloopt het hanteren van de procedures van invoeren en berichtgeven in het programma Kindkans reeds zes jaar goed. Soms treedt er nog "storing" op bij een wisseling van een intern begeleider en bij invoeren door een SO-school door onbekendheid met het systeem. De secretarieel medewerker neemt deel aan de klankbordgroep van Kindkans en geeft informatie door over bijstellingen in het programma. In het verslagjaar is door de directeur-bestuurder en de voorzitter van de commissie besloten aan het begin van een cursusjaar een bijeenkomst te organiseren voor beginnende interne begeleiders in dit SWV om het beleid en de procedures van dit SWV toe te lichten. De bijeenkomst in dit verslagjaar is gehouden op 13 oktober '20.

In dit verslagjaar is per maart '20, uit overleg met een CED-medewerker t.a.v. de wet AVG en met hulp van de beheerder opgenomen een formulier voor het analyseren van het dossier en het advies van de 2 onafhankelijke deskundigen van de commissie TLV en het besluit uit de vergadering in Kindkans opgenomen. Dit ingevulde formulier staat in een beveiligde omgeving en is slechts toegankelijk voor de commissie TLV, de directeur-bestuurder en de administratief ondersteuner.

De IB-ers krijgen worden gedurende de procedure via e-mail op de hoogte gehouden van de aanvraag, bijvoorbeeld wanneer de voorzitter van de commissie de status van het dossier wijzigt met toelichtend bericht in Kindkans. De IB-ers kunnen ook de erin opgenomen TLV-verklaring inzien.

Daarnaast kunnen de IB-ers van de scholen in Kindkans het door het samenwerkingsverband aan hun school toegekende budget ongedeelde ondersteuning zien. Hierbij kunnen ze Kindkans tevens gebruiken voor hun planning en budgetadministratie voor extra ondersteuning en zo overzicht houden tijdens een schooljaar.

2 Kwantitatieve gegevens van de aanvragen

Bij de commissie zijn in het schooljaar 2019-2020 **293** aanvragen ingediend.

Jaar	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-20
Aantal aanvragen	201	491	512	305	295	293

Complete aanvragen:

- **129** aanvragen bleken compleet
- **164** aanvragen bleken incompleet, kregen vraag om aanvulling door de voorzitter
- **58** aanvragen werden voor incompleetheid aangehouden tot een volgende vergadering

Ingetrokken/niet behandelbare aanvragen

- **7** aanvragen werden ingetrokken /gewijzigd of bleken niet behandelbaar
- **286** aanvragen zijn besloten, waarvan **278** zijn toegekend volgens de aanvraag

Negatieve besluiten

- **8** aanvragen zijn deels negatief besloten voor bekostiging categorie 3 (EMB) in SO- cl3 ZML en LG en voor bekostiging categorie 2 in SO-cl3-LZ

Arrangementen

- **7** arrangementen zijn, voor zover bekend bij de commissie, aangevraagd en toegekend;
- Na een deels negatief besluit is een toelichtend bericht naar de SO-scholen over de reden gestuurd, te weten het niet voldoen aan de landelijke criteria voor EMB overeenkomstig het beleid van het SWV. Het bericht benoemt tevens de mogelijkheid dat indien nodig een aanvullend arrangement met een plan van aanpak aangevraagd kan worden bij de directeur-bestuurder;
- 1 Arrangement betrof een hoogbegaafde leerling in groep 7 van een basisschool met specifieke leerstoornis;
- 1 arrangement was voor een leerling in een basisschool ter overbrugging wegens geen plaats nog in SO-cl4.

Bezwaren

Er zijn in dit verslagjaar geen bezwaren op besluiten van de commissie TLV ingediend. In de afgelopen zes jaar zijn slechts twee bezwaren ingediend, beiden in de eerste twee jaren van passend onderwijs en beiden ten aanzien van een SBO-besluit.

Gesprekken met ouders, school en commissie TLV (of de directeur-bestuurder met de voorzitter)

Er was **5** keer een gesprek nodig voor een aanvraag bij de commissie, omdat onduidelijk was of ouders wel/niet echt instemden met de aanvraag. Een gesprek werd met twee advocaten van de ouders en de school erbij gevoerd.

2.1 Toelaatbaarheidsverklaringen voor SBO, SO en clusters 3 en 4:

Voor toelaatbaarheid SBO zijn in totaal **193** aanvragen voor SBO ingediend, waarvan er 188 zijn toegekend.

Jaar	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Totaal	68	129	148	176	201	193
Nieuw totaal		89	91	103	101	106
Nieuw BAO			41	66	67	63
Nieuw SBO			50	37	34	42
Door so/mkd						1
Verlenging	4	40	55	73	100	87

Grensverkeer voor TLV-SBO in het verslagjaar

- Uit andere samenwerkingsverbanden zijn in totaal **41** aanvragen ingediend (in de vorige twee jaren: 24 en 20). Twee aanvragen waren in verband met verhuizingen, 19 aanvragen kwamen vanuit het SWV Rotterdam. Verder waren het aanvragen uit het SWV Midden Holland en vanwege geloofsrichting uit het SWV RIBA/ andere SWV-den.
- naar SBO in een ander samenwerkingsverband: **2** (in de vorige twee jaren 6 en 5).

Voor toelaatbaarheid SO zijn in totaal **88** aanvragen voor SO zijn in het verslagjaar ingediend.

Jaar	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Totaal	38	170*	78	96	83	88
Nieuw totaal	35	39	43	43	37	41
Verlenging	3	131*	35	53	46	47

* '15-'16 was voor het SO de overgang naar Passend Onderwijs met voor alle leerlingen een TLV moeten aanvragen!

- Nieuwe aanvragen voor SO: **41** in het verslagjaar, waarvan uit:
  - BAO en SBO: **29**; 16 voor SO-cluster 4 en 13 voor SO-cluster 3 (ZML 7; LZ 3; LG 3)
  - MKD/SO-KDC : **12**; 6 voor SO-cluster 4 en 6 voor SO-cluster 3 (ZML 4; LG 2)
- Aanvragen voor verlenging SO: **47** in het verslagjaar, waarvan uit:
  - SO-cluster 3: **13**, waarvan 1 LZ, 5 LG , 1 MG en 6 ZML
  - SO-cluster 4: **34**, waarvan 1 uit SO te Zwolle

Aanvragen uit MKD/KDC:

In totaal zijn er voor **22** leerlingen uit MKD/SO-cl4 en KDC in het verslagjaar aanvragen TLV ingediend (in de drie jaren ervoor 13-11-11):

- **10** leerlingen zijn naar SBO gegaan
- **12** leerlingen zijn naar SO gegaan

Terugplaatsingen uit SO naar SBO in het verslagjaar:

- van MKD/SO-cl4 en KDC : **10**
- van SO cluster 2- ESM: **2** naar SBO (evenals de vorige 2 jaren);

2.2 Aanvragen extra ondersteuning van Herstart:

In het verslagjaar zijn er **12** aanvragen voor extra ondersteuning door Herstart ingediend en 11 toegekend.

Jaar:	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-19	'19-'20
(S)BAO	15	12	8	9	9	12

Waarvan in '19-'20 uit:

- SBO 1 aanvraag
- BAO 11 aanvragen
- 1 uit BAO is ingetrokken en 1 uit BAO is niet gerealiseerd wegens de "Corona- pauze"

2.3 Overzicht aanvragen per school van het samenwerkingsverband:

<i>School</i>	<i>Leerlingen</i>	<i>SBO</i>	<i>SO</i>	<i>Extra Ondersteuning/Herstart</i>
	9.280			
KBS het Octaaf	352	2	1	-
KBS de Wingerd	581	7	-	-
KBS Pieter Bas	271	1	1	-
KBS de Contrabas	521	3	1	-
KBS Montessorischool-Cap.	362	1	-	1
KBS de Vijfster	198	-	-	-
NBS Montessorischool-Nwk.	220	-	2	1
OBS Rudolf Steiner	156	1	-	-
OBS Prins Willem Alexander	384	2	3	-
OBS Jenaplanschool de Terp	195	-	-	-
SBO de Bouwsteen	203	71	7	- waarvan 1 SO ingetrokken
OBS Klim-op	263	11	2	2
OBS KC Ontdekrijk	186	1	1	-
OBS de Catamaran	172	3	-	1 waarvan 1 SBO niet behandelbaar
OBS de Tweemaster	402	7	1	-
OBS West	580	-	1	1
OBS de Wonderwind	82	-	-	-
OBS Kortland	369	3	1	1
OBS de Groeiplaneet	299	3	-	- waarvan 1 SBO ingetrokken
GSBO de Cirkel	55	26	-	-
GBS de Triangel	224	-	-	-
GBS het Mozaïek	167	-	-	-
CBS Rehoboth	108	-	-	-
CBS Gideonschool	395	2	-	-
CBS Elimschool	176	1	-	-
CSBO de Balans	89	31	2	1
CBS de Wegwijzer	208	-	1	1**
CBS Groen van Prinsterer	207	2	-	-
CBS de Ontmoeting	165	1	-	-

CBS het Kompas	416	2	2	1
CBS de Horizon	420	-	2	-
CBS het Bakken	148	2	-	-
CBS de Sjalom	227	2	2	2 -waarvan 2 (SBO en Herstart) ingetrokken
CBS de Fontein	249	6	1	1
NBS CSV	230	-	1	-
SO- cl4 Piloot		1	31	- waarvan 1 SO ingetrokken
SO-cl4 Wilgen		-	3	- waarvan 2 uit residentiele behandeling
SO-cl4 Mr Schats-N		-	3	-
SO-cl4 Mr Schats-Z		-	1	-
SO-cl4 Bergse Veld		-	1	-
SO-cl3 Regenboog-ZML		-	8	-
SO-cl3 A Willeboer		-	2	-
SO-cl3 OLS RECON		-	1	-
SO-cl3 Mytyl de Brug		-	7	- waarvan 1verlenging MG

* Opmerking: de aantallen van verwijzing zijn nog niet bekeken in relatie met het aantal leerlingen per school!

** In maart 2020 is een aanvraag Herstart gedaan en toegekend. Echter, door de coronamaatregelen is de plaatsing uitgesteld. In de tussentijd werd duidelijk dat de vraagstelling van deze leerling ligt in cluster 4 onderwijs. In verband daarmee heeft de plaatsing op Herstart geen doorgang gevonden.

3. Kwalitatieve analyse van de gegevens

3.1 Analyse bij de taak van de commissie

Per eind september 2017 is het beleid van het samenwerkingsverband ten aanzien van de aanvragen extra ondersteuning gewijzigd. De gelden voor extra ondersteuning van het samenwerkingsverband worden per 1-8-2018 naar rato van het aantal leerlingen aan de scholen, c.q. de schoolbesturen, toegevoegd aan de basisondersteuning als ongedeeld ondersteuningsbudget.

De taak van de commissie is erop aangepast naar het procedureel en inhoudelijk beoordelen en besluiten over aanvragen arrangementen van Herstart en toelaatbaarheid SBO en SO-cluster 3 en 4. Met volgens het beleid van het SWV per aanvraag op basis van de gegevens bekijken van de zinvolheid van een TLV voor kortere duur of tm het achtste leerjaar. Daarna vraagt de school verlenging aan met reden en concrete doelen indien een extra jaar nodig blijkt. Meestal is een extra jaar gericht op verhoging van de leerresultaten en werkhouding en/of sociaal emotioneel ontwikkelen om een hogere uitstroom naar voortgezet onderwijs te bereiken.

3.2 Analyse bij het totaal aantal aanvragen

Het totaal aantal aanvragen is in het verslagjaar 293 en lijkt zich de laatste 3 jaar te stabiliseren rond de 290 na de wijziging in beleid van het SWV tav het ongedeelde ondersteuningsbudget.

- Compleetheid van de aanvragen: 129 aanvragen waren bij aanmelding compleet en 164 incompleet. Dit zijn beduidend minder complete aanvragen dan in laatste 2 jaar. De verhouding was eerder rond 50% compleet. De vraag is of de "Corona-pauze" hierin een rol heeft gespeeld? En verder het voor aanvragen SO-cl-4 vanaf januari '20 tot midden juni wachten op bericht tav het begeleidbaar achten in de gewenste SO-school? Daarnaast blijkt al langer, dat aanvragen vlak voor een vakantie ingediend vaker incompleet zijn.
- Het aantal aangehouden aanvragen tot een volgende vergadering was: 58 (eerder 29- 54-47-77) en lijkt zich te gaan stabiliseren rond 50-60 per schooljaar. Redenen voor aanhouden zijn: onvoldoende inhoudelijke gegevens of missen van (wettelijk) vereiste documenten, wachten op bericht van begeleidbaar achten van de gewenste SBO of SO-school. De aangehouden aanvragen worden voor zover inhoudelijk mogelijk, besproken en in de volgende vergadering van de commissie besloten. Of zo snel mogelijk na compleet worden digitaal om langere wachttijd te voorkomen.
- Ingetrokken/niet behandelbare aanvragen: 7. Blijkt zich per schooljaar tussen de 5 en 8 te stabiliseren. Redenen waren in het verslagjaar: verhuisd naar een ander SWV, onderzoek naar mogelijk SO-cl2 (taalontwikkelingsstoornis); SBO afmaken ipv een overstap naar SO-ZML; tijdelijk residentiële behandeling nodig van een kind of gezin.
- Terugplaatsing uit SO naar SBO: vindt over de 6 verslagjaren gezien steeds zeer beperkt plaats. In het verslagjaar uit SO- ESM naar SBO: 2 en van MKD/SO en KDC naar SBO 10. NB: op terugplaatsingen in het verslagjaar van SO of SBO naar de basisschool heeft de commissie geen zicht, omdat daar geen aanvragen voor bij de commissie TLV komen. Uit de gegevens van het SWV blijken er in de schooljaren 2016 tm 2019 uit SO of SBO naar de basisschool tussen: 4 - 9 leerlingen per schooljaar te gaan. Terugplaatsen blijft door de jaren heen om een zeer klein aantal leerlingen gaan. Vraag is of de aanpak en beleid voor terugplaatsing van het SWV op een andere manier vorm gegeven moet gaan worden? Dit is onderwerp geweest van de beleidsadviesgroep en wordt in het komend schooljaar onderwerp voor de klankbordgroep. Zie in dit kader ook de volgende alinea.

- Verlengingsaanvragen: voor SBO in dit verslagjaar 87 en voor SO 47. Dit betekent voor SBO een afname van 13 en voor SO een bijna gelijk aantal aan het vorig schooljaar. Bij verlengingsaanvragen gaat het om evalueren van de ontwikkeling en de nodige onderwijsondersteuning bepalen, met de afweging of SBO of SO verder nodig is en terugplaatsen mogelijk lijkt of soms doorplaatsen van SBO naar SO nodig is. Overwegen van terugplaatsing vooral voor die leerlingen, waarbij in de eerste aanvraag mogelijkheden hiertoe gezien werden. Zeker bij jonge kinderen is deze vraag aan de orde na 2 jaar SBO of SO. En bij leerlingen in leerjaar 5 waarvoor de mogelijkheid voor terugplaatsen aanwezig leek. In de aanloop naar de vraag om verlenging hoort die afweging gemaakt te worden. Naar waarneming van de commissie blijkt in de verslaggeving van de commissie van begeleiding van de SBO of SO-school, in het OPP en in overleg met de ouders, niet sterk hierop gefocust te worden. School en ouders zijn over het algemeen blij en tevreden als het goed gaat met de ontwikkeling van de leerling in SBO of SO. Vraag is of na een frustrerend ervaren traject voor kind en ouders vooraf aan de plaatsing op SBO of SO, de ouders een terugplaatsing nog aandurven? Vraag hierbij is ook gezien het kleine aantal terugplaatsingen of de focus in het beleid en aanpak van het SWV eraan sterker moet worden gericht op preventie? Met professionalisering van leerkrachten en stimulans voor werken aan inclusievere vormen (zowel didactisch als pedagogisch) van basisonderwijs proberen te realiseren? Ook de gegevens van de landelijke evaluatie van Passend Onderwijs hierbij betrekken, is in dit kader aan te bevelen. Vooral de opmerkingen erin als: bij de aanvang van Passend Onderwijs is er geen definiëring van het doel en de doelgroep geweest welke leerling voor basis of intensieve onderwijsondersteuning in aanmerking komt, wat hiervoor aan ondersteuning nodig is en wat de school wil bereiken en de resultaten zijn? Idem t.a.v. wat de inhoud en grens van basis- en intensieve ondersteuning vormt? De basisscholen lijken een verschillende visie en beleid te hebben t.a.v. passend onderwijs. Met name in hun opvatting waar basisondersteuning ophoudt en extra ondersteuning begint en in hun mate en vorm van intensieve onderwijsondersteuning willen en kunnen bieden. Zij leggen hun grenzen daarin verschillend. Voor sommige basisscholen is bv de grens in leervorderingen achterblijven op de groep met een individuele leerlijn nodig voor de kernvakken. In andere basisscholen wordt de grens gesteld bv in een combinatie met niet meer welbevinden van de leerling (Relatie met pedagogisch klimaat!). Of in combinatie met een sociaal-emotioneel belemmerende stoornis voor leren of het functioneren in de groep. De vraag hierbij is of er t.a.v. het bieden en stellen van de grens aan intensieve ondersteuning helder omschreven is hun School Ondersteuningsprofiel (SOP)? Spelen in het grenzen stellen maatschappelijke omstandigheden als bv wijziging in de leerling-populatie een rol? En vormen grote groepen hebben en/of een te kort aan leerkrachten of bijstand van voldoende jeugdzorg een factor? De leerkrachten van basisscholen zijn vooraf aan Passend Onderwijs niet geprofessionaliseerd voor het kunnen bieden van intensieve ondersteuning. Noch de klassendeler in de basisschool is ervoor verlaagd. Maar in de politiek en media is wel naar ouders gesuggereerd, dat elke leerling aangewezen op intensieve ondersteuning, dit in de basisschool zou moeten kunnen krijgen. Uit de landelijke evaluatie Passend onderwijs: "Zoals eerder vermeld is het percentage (*ongeveer 25%) leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften niet gestegen, maar zijn er wel aanwijzingen dat de problemen complexer zijn geworden." En: "De suggestie dat elke leraar op meer ondersteuning in de eigen klas zou kunnen rekenen ('meer handen'), was budgettair nooit realistisch. Dat heeft spanning en frustraties veroorzaakt. Nog altijd zijn veel leraren van mening dat passend onderwijs een bezuinigingsoperatie is. Dat is op stelselniveau feitelijk onjuist, maar de budgetfinanciering beperkt wel de financiële mogelijkheden." En: "Verder willen leraren – vanuit hun

verantwoordelijkheidsgevoel voor leerlingen – soms meer dan ze kunnen waarmaken en ook dit leidt tot frustratie. De hoge normen die leraren zichzelf opleggen, worden gevoed door de open normen in de wet. Doelen, doelgroep en beoogde resultaten zijn niet vastgelegd. Passend onderwijs heeft, ook door de term, een grenzeloos karakter gekregen.”

- Besteding ongedeeld ondersteuningsbudget: evaluatie van de besteding van het budget voor basis-extra ondersteuning door de (speciale-) basisscholen, besturen en het samenwerkingsverband lijkt nodig, mede in het licht van het nog hoge aantal SBO- en SO-aanvragen. Hoe krijgen het SWV en de besturen daar goed zicht op? Het SWV vraagt in het komend jaar de (speciale-)basisscholen hun besteding van het ongedeeld ondersteuningsbudget te evalueren in relatie met hun SOP beschrijving.

NB: uit de landelijke evaluatie Passend onderwijs: “ Over de doelmatigheid van de bestedingen zijn geen conclusies te trekken. Dat komt door de gemaakte beleidskeuzes: de Wet passend onderwijs definieert niet welke leerlingen tot de doelgroep behoren. Samenwerkingsverbanden maken hierin eigen keuzes. Ze bepalen ook zelf de verdeling en inzet van middelen en welke doelen daarbij horen. Daarnaast zijn er geen betrouwbare registraties van leerlingen die extra ondersteuning krijgen.”

3.3 Analyse bij SBO aanvragen

Het aantal nieuwe SBO-aanvragen is in het verslagjaar: 106. We zien het aantal nieuwe SBO-aanvragen in de laatste drie jaren gestaag gestegen tot ruim 100: het blijft hoog. Landelijk blijft het ook hoog.

- Het aantal nieuwe aanvragen uit de basisscholen van het SWV voor SBO is 63. Positief is dat het aantal in vergelijking met de vorige twee jaren iets verminderd (66-67) is. De cijfers per school dienen bekeken te worden in relatie met leerlingaantal per school. Zie voor de cijfers en percentages over meerdere jaren het verslag van het SWV : “Aantal aanvragen S(B)O over de periode 2014-2015 tm 2018-2019”, waarin de conclusie dat 44% van de basisscholen in het SWV verwijst naar SBO boven de streefnorm (het landelijke gemiddelde). Vraag van de commissie is: kan met de basisscholen, die relatief veel tov hun leerlingaantal verwijzen bv middels een project, een vorm van inclusiever onderwijs passend bij hun populatie gerealiseerd worden?
- De verbrede toelating in de drie SBO-scholen (in grensgebied van ZML en SO-cl4 en kleuters van 5 jaar toelaten) lijkt in positieve zin een rol te spelen volgend uit het beleid van het SWV: meer thuisnabij onderwijs middels verbreding van SBO voor minder uitstroom naar SO. Maar zorgt mede voor een hoger aantal aanvragen SBO.
- In het totaal van aanvragen SBO ziet de commissie echter een flinke toename in de factor instroom van grensverkeer, in het verslagjaar: 41. Waarvan 19 uit het SWV Rotterdam en in mindere mate uit SWV Midden Holland. Aanvragen SBO voor kleuters vanuit het samenwerkingsverband Rotterdam zijn onverwacht niet verminderd, ondanks dat enkele SBO-scholen in Rotterdam sinds 2019 ook kleuters mogen toelaten. Maar de SBO-scholen in Rotterdam-Noord lijken onvoldoende kleutervoorziening te hebben. In de laatste helft van het verslagjaar werd de situatie zorgelijk, omdat de drie SBO-scholen aangaven per augustus '20 vol te raken voor de hele school of voor bepaalde groepen. Dit raakt aan de zorgplicht van de SBO-scholen voor leerlingen in het SWV! Daarbij geldt: zo maar zeggen vol, mag niet. Transparantie in het toelatingsbeleid van een school moet blijken uit hun website, met aangeven wat de

plaatsingsruimte is en welke voorrangsregels er eventueel gelden, etc. Ouders kunnen niet belet worden in hun vrije schoolkeuze. Echter de indruk in de commissie is uit aanvragen en in overleg, om reden van te weinig SBO-plaats beschikbaar hebben of ouders niet instemmen met een voorgesteld arrangement in de basisschool, er naar de aangrenzende SWV-den uitgeweken wordt. Als er door grensverkeer geen plaats in de SBO-scholen van het SWV is voor de eigen leerlingen of verhuizers en zij op een lange wachtlijst komen. Of ouders noodgedwongen uit moeten gaan kijken naar een SBO in een ander SWV, past dit niet in het beleid en de zorgplicht van het SWV Aan den IJssel: zo thuisnabij mogelijk onderwijs! Buiten beschouwing moet hier gelaten worden de bijzondere positie van GSBO de Cirkel met instroom uit andere SWV-den om religieuze reden.

Er is nog een bijkomend risico van een grote instroom grensverkeer. Indien een SBO-leerling uit een ander SWV later SO-onderwijs nodig blijkt te hebben, gaat de bekostiging daarvan drukken op het budget van het SWV Aan den IJssel voor ondersteuning in de scholen in het SWV. Vraag is of deze bekostigingsregel in de komende discussie in de Tweede Kamer naar aanleiding van het landelijk evaluatieonderzoek Passend Onderwijs gewijzigd gaat worden?

3.4 Analyse bij SO-aanvragen

Het aantal nieuwe SO-aanvragen uit basis -en speciale basisscholen: 41 is tov vorig jaar helaas iets toegenomen en schommelt over de zes jaar gezien tussen 35-45 per schooljaar. Maar blijft hoog, ook landelijk. Vraag is neemt het toe door maatschappelijke factoren? Zie hierbij ook het verslag van het SWV: "Aantal aanvragen S(B)O over de periode 2014-2015 tm 2018-2019", waarin de conclusie 6% van de (speciale-) basisscholen in het SWV verwijst boven de streefnorm (het landelijke gemiddelde). Het merendeel van de nieuwe aanvragen betreft weer SO-cl4 met: 22, daarna SO cl3 met :19. En neemt voor SO-cl3 aanvragen mede iets toe voor ZML-onderwijs door het project Leerrecht. Waarin kinderen uit KDC voornamelijk overstappen naar ZML- onderwijs.

- Zorgelijk lijkt in de aanvragen vooral voor SO- cl4 het oplopen van vertraging bij de aanvragen door problemen in de plaatsingsmogelijkheden. Waardoor een aanvragende school (en leerling en ouders) soms 4 tot 5 maanden moet wachten op bericht of de leerling begeleidbaar geacht wordt en vervolgens ook plaatsbaar is. Mogelijk speelt in de lichte toename van SO-aanvragen in het SWV, naast reeds genoemde redenen ook het tekort aan ervaren en deskundige leerkrachten voor SO een rol in de plaatsingsproblemen?
- Zorgelijk lijkt in de SO-aanvragen ook, dat de commissie meer aanvragen om bekostiging categorie 3 (hoog) ontvangt voor leerlingen met behoefte aan meer specifieke zorg-of aan behandeling door jeugdhulp, maar niet voldoen aan de landelijke criteria voor cat 3 (ernstig meervoudige beperkingen, EMB). Dit zien we in SO- cl4 voor zeer moeilijk anders lerende kinderen, ZMALK-leerlingen en in SO cl3 - ZML voor ZMALK door ernstig autisme en sinds kort ook voor de school-voorbereidende groep voor kinderen uit KDC van het project leerrecht. Maar we zien het ook in het LG- en LZ-onderwijs optreden. Hierbij betreft het niet meer voornamelijk meer onderwijsondersteuning nodig, maar grotendeels extra jeugdhulp of specifieke zorg bij het onderwijs. Voor onderwijs-zorg-arrangementen (OZA) te bieden in SO is door de gemeenten in de regio een contract afgesloten met een jeugdzorgaanbieders. Echter de SO-scholen geven in gesprekken aan, dat de verdeling van deze zorguren op basis van een verdeelsleutel is vastgelegd. Dit betekent als SO-scholen gedurende het jaar meer leerlingen met jeugdhulp of specifieke zorg behoeften krijgen, zij geen uren van de

jeugdzorgaanbieder erbij krijgen. En mede daarom bij de SWV-den aankloppen voor een hogere categorie voor bekostiging. Dit wordt in het SWV geweigerd met een beroep op het hanteren van de landelijke criteria, maar in het belang van het kind wordt de laatste 2 jaar een arrangement erbij gegeven op basis van een plan van aanpak. Uiteindelijk betekent dit meer druk op het budget van het SWV voor ongedeelde basis en extra ondersteuning voor haar (S)BAO -scholen. In plaats van mede meer bijdragen door de jeugdhulp/specifieke zorg bij onderwijs. Ook in regionaal overleg met andere SWV-den blijkt, dat de vraag om een integrale onderwijs-zorgregeling breed leeft. Dat deze vraag ook landelijk leeft, blijkt uit de landelijke evaluatie van Passend onderwijs:

“Gemeenten, samenwerkingsverbanden en schoolbesturen voeren overleg over leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in het onderwijs én een beroep doen op jeugdhulp of specifieke zorg. Het overleg vindt plaats, maar in de praktijk blijken onderwijs en jeugdhulp/specifieke zorg nog vaak gescheiden terreinen. Het onderwijs heeft last van wachttijden bij jeugdhulp/specifieke jeugdzorg. Sommige gemeenten vinden dat scholen een groot beroep doen op jeugdhulp/specifieke zorg.”

3.5 Analyse bij aanvragen uit MKD/SO en KDC

Met de komst van KDC City Kids en ABA-huis in het SWV, naast bestaand MKD/SO cl4 Kleine Plantage en MKD van Kentalis (voor taal), zien we hieruit een toename van aanvragen voor SBO en SO: 22 in het verslagjaar t.o.v. de eerdere 11-13. Vraag hierbij is waardoor het aantal jonge kinderen met ontwikkelingsproblemen in het gebied van het SWV stijgt? Het SWV heeft geen invloed op de aanvragen voor en het plaatsen in MKD/SO en KDC.

Er waren voor SBO 10 en SO 12 aanvragen uit MKD /SO en KDC. Door vaker vroegtijdig overleg van MKD met een SBO-school of passend onderwijs voor een jong kind mogelijk lijkt en ook in het project leerrecht, is een ontwikkeling op gang gekomen passend in het beleid van het samenwerkingsverband: thuisnabij onderwijs en terugplaatsen uit SO middels verbrede toelating in SBO voor kleuters. Uit overleg met de ZML-scholen bleek de commissie, dat het bevorderen van meer contact met begeleiders van het project Leerrecht nodig lijkt voor een goede voorbereiding van de kinderen in KDC op de overstap naar functioneren in een school te realiseren: het schoolvaardig maken.

3.6 Analyse bij aanvragen voor Herstart

Het aantal aanvragen is in het verslagjaar: 12; waarvan 1 ingetrokken en 1 niet gerealiseerd door Corona-pauze. In de afgelopen 6 jaar lag het aantal stabiel rond 10- 12. In 2019-2020 betrof het bij Herstart in totaal een gebruik van 10 kindplaatsen. Inhoudelijk gezien zijn de aanvragen geheel overeenkomstig in eerdere jaren.

4. Samenvatting

In de samenvatting van hoofdstuk 1, 2 en 3 wordt hier verkort weergegeven wat de commissie TLV opviel in de gegevens het verslagjaar 2019-2020 in het licht van zes jaar passend primair onderwijs in het Samenwerkingsverband Aan den IJssel.

In het SWV zijn ten behoeve van arrangementen extra ondersteuning in (speciale-)basisscholen veel activiteiten ondernomen in de scholen en het samenwerkingsverband. Ontwikkelingen uit de eerste vijf jaren blijken een vervolg te hebben gekregen.

De commissie ervaart onderwijsinhoudelijke doorontwikkeling uit projectplannen voor specifieke doelgroepen in de (speciale-)basisscholen. Uit de TLV- en adviesvragen en bij overleg in de scholen blijkt, dat aandacht nodig blijft voor de doorontwikkeling van expertise in de schoolteams. Zoals gebeurt in de leerkringen voor hoogbegaafdheid en rekenen en eerder is gebeurd is voor lezen. In dit kader is er door de directeur-bestuurder met de voorzitter van de commissie een overleg gepland in september 2020 met medewerkers van Auris over hun werkwijze en mogelijkheden voor ondersteuning meer bekend te maken aan de scholen en hun mogelijkheden voor professionalisering in taalontwikkeling te verkennen.

De commissie wil de waarde van op- en uitbouw van interne expertise in de schoolteams blijven benadrukken. Zodat de scholen deze expertise flexibel en direct kunnen inzetten voor collegiaal advies en realiseren van extra ondersteuning.

Ook het aandacht blijven geven aan informatie en ervaring uitwisselen in het netwerk van intern begeleiders en de klankbordgroep en de inzet van de beleidsadviesgroep van het samenwerkingsverband, wordt door de commissie als belangrijk ervaren voor de bijdrage aan doorontwikkeling van de ondersteuningsstructuur in het samenwerkingsverband.

De commissie ziet in de aanvragen voor TLV meer deelname van CJG-ers, AB-ers van Educé en van de twee expertise centra bij SBO's in de besprekingen in het schoolondersteuningsteam. Ook zien we verslagen van korte adviestrajecten, ambulante begeleiding en remedial teaching ingezet worden in de basisscholen.

De commissie adviseert voortzetting van structureel overleg in alle (speciale-)basisscholen met de CJG-medewerkers van de gemeenten, voor het afstemmen van vraag en aanbod om waar nodig snel en integraal te kunnen acteren.

Het aantal aanvragen:

De aanvragen bij de commissie TLV stabiliseren in de laatste drie jaar rond 295, met in het verslagjaar 293.

- Compleet: waren 129 aanvragen bij aanmelding en 164 incompleet. We zien beduidend minder complete aanvragen dan in laatste 2 jaar. De verhouding was eerder rond 50%. Hierbij valt in het verslagjaar op, dat aanvragen voor SO-cl-4 soms 4 maanden moeten wachten op bericht tav het wel/niet begeleidbaar achten in de gewenste SO-school.

- Terugplaatsing: uit SO naar SBO vindt over de 6 verslagjaren gezien nog zeer beperkt terugplaatsing plaats. In verslagjaar uit SO- ESM naar SBO: 2 en van MKD/SO en KDC naar SBO 10.

NB: op de aantallen terugplaatsingen van SO of SBO naar de basisschool in het verslagjaar heeft de commissie nog geen zicht, omdat daar geen aanvragen voor bij de commissie TLV komen. Uit de eerdere gegevens van het SWV blijken er in de schooljaren 2016 t/m 2019 uit SO of SBO naar de basisschool tussen de 4 - 9 leerlingen per schooljaar te gaan. Het blijft voor terugplaatsing door de jaren heen om een klein aantal leerlingen gaan. Middels gesprekken hierover in de beleidsadviesgroep is door de directeur bestuurder een memo: Terugplaatsingsbeleid opgesteld voor bespreking in de klankbordgroep in oktober 2020.

Aanvragen toelaatbaarheid voor SBO en SO:

- Het aantal nieuwe aanvragen voor SBO: in het laatste verslagjaar ziet de commissie een gestage toename tot 106 met hoog blijven rond de 100 in de laatste 3 jaar. Verheugend is daarbij dat de aanvragen uit de basisscholen iets afnamen naar 63 t.o.v. 67 in vorig jaar. Daarnaast ziet de commissie, dat nieuwe aanvragen voor SO cluster 4 en 3, met 41 in het verslagjaar, iets toenamen tav vorig jaar, maar ongeveer tussen de 35 tot 45 schommelt in de 6 jaar. Maar ook hoog blijft. Op zich komen deze 2 tendensen overeen met de landelijke ontwikkeling, maar blijven in tegenstelling tot het doel van het SWV in Passend Onderwijs.
- Het lijkt de commissie nodig om in het SWV te bezinnen hoe in de toename van nieuwe SBO- en SO-aanvragen een kentering gebracht zou kunnen worden. De commissie heeft in dit kader kennis genomen van de procesmemo van de directeur -bestuurder aan de Raad van Toezicht (RvT): "Op weg naar de inclusieve school." Welke besproken gaat worden door de schoolbesturen met hun scholen. De voorzitter van de commissie heeft deelgenomen aan een oriënterend en interessant werkbezoek van de RvT en de directeur bestuurder aan een inclusieve wijkbasisschool in den Bosch.
- De commissie adviseert om na te gaan of initiatieven in het SWV voor inclusiever basisonderwijs wellicht zouden kunnen starten met een project voor en door basisscholen met relatief t.o.v. hun leerlingaantal veel aanvragen SBO.
- Grensverkeer in SBO: in het totaal van aanvragen SBO ziet de commissie een flinke toename in de instroom van grensverkeer in het verslagjaar: 41. Waarvan 19 uit het SWV Rotterdam en in mindere mate uit SWV Midden Holland. De uitstroom naar een ander SWV vanuit Aan den IJssel, betrof slechts 2 leerlingen. De laatste helft van het verslagjaar werd de situatie rond instroom van grensverkeer zorgelijk, ook voor het komend schooljaar. Omdat de 3 SBO-scholen aangaven per augustus '20 "vol" te raken. Dit raakt aan de zorgplicht van de SBO-scholen voor leerlingen in het SWV. Ouders kunnen niet belet worden in hun vrije schoolkeuze. Maar de indruk in de commissie is uit aanvragen en overleg, dat in het SWV van Rotterdam en Midden Holland uitgeweken wordt naar de aangrenzende SWV-den. Wegens geen plaats in het SBO in Rotterdam of als ouders niet instemmen met een arrangement in de basisschool in het SWV van Midden Holland. Buiten beschouwing moet hier gelaten worden de bijzondere positie van GSBO de Cirkel met instroom uit andere SWV-den om religieuze reden.
- Het lijkt de commissie onwenselijk gezien het beleid van het SWV: zo thuis nabij onderwijs, dat leerlingen uit het SWV door grensverkeer geen plaats in de SBO-scholen kunnen krijgen en op een wachtlijst komen of ouders noodgedwongen uit gaan wijken naar een SBO in een ander SWV.

- Aanvragen voor SO: zorgelijk lijkt de commissie, dat aanvragen vooral voor SO- cl4 vertraging oplopen door problemen met de plaatsingsmogelijkheden.
- Daarnaast lijkt het de commissie nodig in het SWV te bezinnen op de toename van aanvragen uit SO cl4 en 3 voor een bekostiging in een hogere categorie dan past in de criteria voor SO. Deze zorg wordt in de SWV-den in de regio en ook landelijk gedeeld. In de evaluatie van Passend Onderwijs blijkt de problematiek met leerlingen rond de 25 % te blijven, maar wel wordt gezien wordt, dat de complexiteit van de problemen van leerlingen toeneemt!
- Vooral voor de toename in het SO van de complexiteit van de problematiek zou een meer integrale regeling voor aanpak van onderwijsondersteuning en jeugdhulp/speciale zorg zeer welkom zijn voor zowel SO (als voor SBO).
- Aanvragen uit MKD/SO en KDC: in het verslagjaar zien we een toename van aanvragen voortkomend uit MKD/SO-cl 4 en cl2 (taal) en KDC: totaal 22. Waarbij opvalt dat er in verhouding meer door SBO: nu 10 TLV's aangevraagd werden dan eerder. Door SO was het: 12. Blijkbaar vindt er meer en eerder overleg plaats in MKD's met SBO-scholen dan ervoor. Daarnaast blijkt het op gang komen van aanvragen SO-cl3 vnl ZML in het kader van leerrecht uit KDC.
- Uit overleg met de ZML-scholen bleek de commissie, dat het bevorderen van meer contact met begeleiders van het project Leerrecht nodig lijkt om een goede voorbereiding van de kinderen in KDC op de overstap naar functioneren in een school te realiseren: het schoolvaardig maken.

Voor Herstart ontving de commissie 12 aanvragen in het verslagjaar. Maar werd er 1 ingetrokken en 1 niet gerealiseerd door de Corona-pauze. Bij aanvragen extra ondersteuning van Herstart zien we stabilisatie optreden in de laatste drie verslagjaren tot het benutten van 10 tot 12 kindplaatsen om thuiszitten te voorkomen. Een voorziening als Herstart lijkt belangrijk ook uit de landelijke evaluatie Passend Onderwijs: "Gaandeweg is duidelijk geworden dat thuiszitten voorkomt bij leerlingen met heel uiteenlopende, maar vaak zeer complexe psychische of psychiatrische problemen en/of thuissituaties. Vooral als een leerling al langere tijd thuis zit, blijkt het heel moeilijk om hem of haar terug te leiden naar het onderwijs. De oorzaak is niet altijd de school en de zorgplicht is er dus geen afdoende oplossing voor."

Capelle ad IJssel, 30 oktober 2020, namens de commissie,

Drs. Maria van de Wiel-Krols

Voorzitter commissie voor toelaatbaarheidsverklaringen / extra ondersteuning van het PPO Samenwerkingsverband Aan den IJssel

Bijlage - Lijst met verklaring van gebruikte afkortingen

AVG	:	Algemene Verordening Gegevensbescherming (Privacy wetgeving)
BAO	:	Basisonderwijs
EMB	:	Ernstig Meervoudige Beperkingen
ESM	:	Ernstige Spraak-taal Moeilijkheden
GJG	:	Centrum voor Jeugd en Gezin
KDC	:	Kinderdag Centrum
LG	:	Lichamelijk Gehandicapten
LZ	:	Langdurig Zieken
MKD	:	Medisch Kinderdagverblijf
OPP	:	Ontwikkeling Perspectief Plan
PPO	:	Passend Primair Onderwijs
SBO	:	Speciaal Basis Onderwijs
SO-cl	:	Speciaal Onderwijs met de clusters:1-2-3-4
SWV	:	Samenwerkingsverband
ZML	:	Zeer Moeilijk Lerende
ZMALK	:	Zeer Moeilijk Anders Lerende Kinderen